

Guia del Pràcticum per al professorat mentor dels centres

UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

Autoria:

Lorena Becerril Balín, Adriana Ornellas Rios Da
Silva i Roger Canadell Rusiñol

PID_00296767

L'encàrrec i la creació d'aquest recurs d'aprenentatge UOC han estat coordinats per la professora: Lorena Becerril Balín

Com citar aquest recurs d'aprenentatge amb l'estil APA:

Becerril, L. [Lorena], Ornellas, A. [Adriana], Canadell, R. [Roger]. (2023). *Guia del Pràcticum del màster de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes* (1a. ed.) [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Primera edició: setembre 2023

© d'aquesta edició, Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC)

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Autoria: Lorena Becerril Balín, Adriana Ornellas Rios Da Silva i Roger Canadell Rusiñol

Producció: FUOC

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit del titular dels drets.

Índex

Introducció.....	4
1. Què és el Pràcticum?	5
2. Quines són les funcions dels agents principals que intervenen en el Pràcticum?	6
3. Com es duu a terme la comunicació entre el professorat mentor del centre i la Universitat?	7
4. Quines activitats ha de desenvolupar l'estudiantat amb el suport del professorat mentor del centre?	8
4.1. Pla de treball	8
4.2. Repte 3. Coneixement del centre de pràctiques	8
4.3. Repte 5. Disseny de la situació d'aprenentatge	8
4.4. Repte 6. Informe final de pràctiques.....	9
4.5. Col·laboració en el desenvolupament del TFM.....	9
5. Com s'avalua l'estudiantat?.....	10

Introducció

L'objectiu d'aquesta guia és informar el professorat mentor dels centres de pràctiques sobre els aspectes principals que defineixen les pràctiques del màster de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes de la UOC. La guia pretén ajudar a comprendre el moment acadèmic en el qual es troba l'estudiantat i, per tant, situar la funció de la persona encarregada d'exercir la mentoria del centre en aquest marc.

Amb aquesta finalitat, el text s'organitza a partir de cinc qüestions:

- 1) Què és el Pràcticum?
- 2) Quines són les funcions dels agents principals que intervenen en el Pràcticum?
- 3) Com es duu a terme la comunicació entre la mentoria del centre i la Universitat?
- 4) Quines activitats ha de desenvolupar l'estudiantat i quin paper hi té la mentoria?
- 5) Com s'avalua l'estudiantat?

1. Què és el Pràcticum?

El període de pràctiques significa per a l'estudiantat un moment privilegiat per trobar-se amb la realitat educativa, i té com a finalitat establir ponts entre els coneixements teòrics i pràctics adquirits en l'àmbit acadèmic i els que es construeixen en l'àmbit professional. Representa, doncs, un eix fonamental per assolir les competències que defineixen la professió docent.

El Pràcticum es cursa en paral·lel a les altres assignatures que configuren la trajectòria de formació, amb l'objectiu que l'estudiantat pugui contrastar els processos reflexius d'observació, d'anàlisi i d'experimentació de l'activitat professional amb la formació teoricopràctica que ofereix la Universitat.

El Pràcticum del màster de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes té una càrrega docent de 14 ECTS, la qual cosa suposa, per a l'estudiantat, una dedicació total de 350 hores, 250 de les quals són d'assistència presencial al centre de pràctiques i 100 són de treball no presencial a l'aula virtual. El Pràcticum es duu a terme **durant tot un curs acadèmic** en un centre d'Educació Secundària Obligatòria (ESO) o de formació professional o en una escola oficial d'idiomes (EOI). D'acord amb la planificació, el període de pràctiques al centre dura **aproximadament cinc mesos (entre el mes de novembre i el mes d'abril)**. L'estudiantat s'incorpora al centre durant el primer trimestre del curs i finalitza les pràctiques aproximadament un mes abans que s'acabi el curs acadèmic.

Les 250 hores de presencialitat al centre s'estructuren en tres fases diferenciades que es reparteixen durant tot el període de pràctiques, el qual es fa de manera continuada i sense que hi hagi la possibilitat de compactar les hores.

1) Primer període: pràctiques d'observació, amb una durada d'entre 2 i 3 setmanes i un total de 40-45 hores.

En aquest període, l'estudiantat té la finalitat principal d'aproximar-se al centre d'educació secundària o de formació professional i conèixer-ne el funcionament per poder-ne analitzar globalment el model de pràctica educativa, els aspectes d'organització i de gestió que proposa, la relació que té amb l'entorn i amb els serveis externs, i també per establir un primer contacte amb la vida escolar, amb els diferents actors que hi interactuen i amb les dinàmiques del centre i de l'aula.

2) Segon període: pràctiques d'intervenció acompanyada, amb una durada d'entre 5 i 6 setmanes i un total de 125-130 hores.

En aquest segon període, l'estudiantat té per finalitat dur a terme intervencions puntuals amb el professorat, l'alumnat i les famílies, amb el suport i la supervisió de la persona mentora del centre, d'una banda, i el seguiment del professorat de la Universitat, de l'altra. En aquest moment, l'estudiantat també planifica les intervencions educatives i dissenya les unitats de programació que aplicarà més endavant, amb el suport del professorat de la Universitat i de la mentoria del centre.

3) Tercer període: pràctiques d'intervenció autònoma, amb una durada d'entre 3 i 5 setmanes i un total de 80-90 hores.

En aquest últim període, l'estudiantat té com a finalitat executar la intervenció o la programació didàctica dissenyada anteriorment i fer-ne el seguiment i l'avaluació. També actua com a docent responsable d'un grup d'estudiants o com a responsable d'una situació d'intervenció, prenent les decisions que corresponguin per gestionar l'aula, i reflexionant en profunditat sobre la pròpia actuació.

2. Quines són les funcions dels agents principals que intervenen en el Pràcticum?

Durant el Pràcticum, l'estudiantat té a l'abast el professorat tutor de les pràctiques de la Universitat; el professorat responsable de l'assignatura, que és la persona que coordina l'assignatura i l'últim responsable acadèmic del Pràcticum; la mentoria del centre de pràctiques, i la coordinació de les pràctiques del centre educatiu.

Tot seguit, es fa una breu explicació de les funcions de cada una d'aquestes figures:

- **Professorat del Pràcticum (tutoria de les pràctiques de la Universitat).** És la persona que exerceix la docència a l'aula virtual. És experta en el contingut de l'assignatura i és qui orienta el treball que cal fer al llarg del curs. Guia l'estudiantat en l'execució de les activitats d'aprenentatge. També manté un contacte personalitzat tant amb l'estudiantat com amb la mentoria del centre. A més, és qui fa un seguiment individual de les activitats de l'estudiantat i estableix dinàmiques a l'aula virtual per tal que hi hagi un intercanvi de les vivències i les experiències viscudes durant el període de pràctiques.
- **Professorat responsable de l'assignatura (coordinació del Pràcticum de la Universitat).** És la persona responsable de dissenyar la proposta formativa de l'assignatura i d'establir-ne els criteris i els procediments d'avaluació. Així mateix, coordina l'equip docent que tutoritza el Pràcticum en el desenvolupament de la tasca docent i vetlla pel bon funcionament de l'assignatura en la seva dimensió acadèmica. A més a més, forma part de la Comissió de Pràcticum, encarregada de gestionar les relacions que s'estableixen entre les tres parts implicades en el Pràcticum: la Universitat, l'estudiantat, i la mentoria del centre educatiu.
- **Mentoria del centre educatiu.** És la persona designada per orientar l'estudiantat en la dinàmica i les activitats que ha de fer durant l'estada al centre de pràctiques. El professorat mentor del centre té, bàsicament, cinc funcions:
  - Acollir l'estudiantat en el marc del centre de pràctiques.
  - Explicar la feina o el servei que es fa al centre i el seu funcionament, tot facilitant l'accés a la informació i el contacte amb les diferents persones professionals i usuàries per tal de fer possible el desenvolupament de les activitats del Pràcticum.

- Facilitar la mobilitat dins del centre i l'assistència a les diverses reunions pedagògiques (claustrs, reunions d'equip docent, reunions de departament, tutories, entrevistes amb les famílies, etc.) i la participació en les activitats del centre.
- Ajudar l'estudiantat a enfocar correctament la situació d'aprenentatge en el context del centre, acompanyar-lo i donar-li suport en el seu desenvolupament.
- Al final del període de pràctiques, fer una valoració de la feina desenvolupada per l'estudiantat (vegeu el punt 5 d'aquesta guia).

Al final del Pràcticum, el professorat mentor del centre que ho sol·liciti rebrà un certificat de la Universitat en el qual s'acredita aquesta funció.

- **Coordinació del centre de pràctiques.** La coordinació de les pràctiques del centre és la persona responsable de coordinar-se amb els referents territorials de les pràctiques i amb la coordinació de les pràctiques de la institució formadora, i també amb els referents dels projectes d'innovació o de recerca compartits amb la Universitat, si escau.

3. Com es duu a terme la comunicació entre el professorat mentor del centre i la Universitat?

Durant el període de pràctiques, el professorat del Pràcticum que exerceix la tutoria de les pràctiques de la Universitat estableix un mínim de quatre contactes amb la persona mentora del centre mitjançant el correu electrònic.

El primer contacte s'estableix a l'inici del semestre, i té per finalitat que la tutoria de la Universitat es presenti a la mentoria de les pràctiques. En aquest contacte, també es facilita la *Guia de pràctiques per a professorat mentor dels centres* i es confirma que l'estudiantat s'ha incorporat al centre correctament.

El segon i el tercer contacte tenen com a objectiu fer el seguiment de les pràctiques de l'estudiantat per valorar tant la fase d'observació com la fase d'intervenció acompanyada.

Finalment, el quart contacte serveix per facilitar la rúbrica d'avaluació final del Pràcticum perquè la persona mentora del centre pugui fer la valoració final del període de pràctiques de l'estudiantat que ha tutoritzat.

Tot i que tots els contactes de seguiment es fan, normalment, via el correu electrònic, no hi ha cap inconvenient per establir un contacte telefònic si es considera necessari.

4. Quines activitats ha de desenvolupar l'estudiant amb el suport del professorat mentor del centre?

En el transcurs de l'assignatura de Pràcticum, l'estudiantat ha de donar resposta a les diferents activitats acadèmiques que la tutoria de les pràctiques de la Universitat proposa a l'aula virtual. A continuació, es presenten únicament les activitats que, per la seva naturalesa, necessiten la col·laboració de la mentoria de les pràctiques.

4.1. Pla de treball

El pla de treball és el document marc que regula l'estada de l'estudiantat al centre i estableix els mecanismes de seguiment de la mentoria. Aquest document ha de plasmar, també, la distribució de les 250 hores de permanència de l'estudiantat al centre al llarg de les tres fases del Pràcticum (observació, intervenció acompanyada i intervenció autònoma). L'estudiantat ha de lliurar el pla de treball a la tutoria del Pràcticum de la Universitat durant les primeres setmanes de pràctiques.

Per elaborar el pla de treball cal tenir el consens de la mentoria del centre, de manera que l'estudiantat i la mentoria han de definir conjuntament tant el calendari i l'horari d'assistència al centre, com les activitats que s'hi hauran de dur a terme.

4.2. Repte 3. Coneixement del centre de pràctiques

En aquesta activitat, es demana a l'estudiantat que analitzi el context del centre de pràctiques i que identifiqui els trets que defineixen el perfil professional de la persona mentora del centre i les tasques i les funcions que desenvolupa. Per donar resposta a aquesta activitat, és necessari que, des del centre, es permeti a l'estudiantat observar pràctiques educatives, assistir a reunions d'equip, accedir a la documentació del centre i conversar amb diferents professionals del centre.

4.3. Repte 5. Disseny de la situació d'aprenentatge

Aquesta activitat consisteix a dissenyar una proposta d'aprenentatge que l'estudiantat haurà d'implementar a l'aula. Es tracta d'una proposta que s'ha de consensuar i pactar amb la mentoria del centre de pràctiques, tant pel que fa al contingut com al nombre de sessions (es recomana que la proposta sigui de, com a mínim, dues sessions).

4.4. Repte 6. Informe final de pràctiques

L'informe final de pràctiques incorpora l'anàlisi i l'avaluació de la situació d'aprenentatge implementada. En aquest cas, la retroacció de la mentoria del centre és determinant perquè l'estudiantat pugui integrar elements de millora en la proposta.

4.5. Col·laboració en el desenvolupament del TFM

Atès que l'estudiantat en pràctiques elabora el TFM en el context del centre educatiu en el qual fa les pràctiques, es demana a la persona que exerceix la mentoria que hi col·labori, tot acompanyant l'estudiantat en el procés de desenvolupament d'aquest treball.

5. Com s'avalua l'estudiant?

D'acord amb l'Ordre EDU/39/2021, de 16 de febrer, per la qual s'estableix el desenvolupament de les pràctiques professionalitzadores universitàries i d'altres institucions formadores en centres educatius formadors, serveis educatius i dependències del Departament d'Educació i s'estableix el procediment per a la selecció i acreditació de centres formadors, l'avaluació de les pràctiques de l'estudiantat universitari en pràctiques correspon a la tutoria acadèmica de la Universitat, amb la col·laboració de la mentoria del centre formador, en els termes que estableix el conveni de col·laboració entre el Departament d'Educació i la Universitat.

El professorat de la Universitat i la persona mentora del centre s'han de coordinar per fer el seguiment de l'aprenentatge de l'estudiantat en pràctiques durant tot el Pràcticum i al final del procés. La col·laboració de la mentoria en l'avaluació de l'estudiantat en pràctiques es concreta en la seva participació en el seguiment de l'estudiantat, mitjançant els dos formularis que es lliuren durant el desenvolupament de les pràctiques i al final del període de pràctiques, amb la valoració de la rúbrica d'avaluació del Pràcticum.

A l'instrument d'avaluació que es facilita per avaluar l'estudiantat, s'hi consideren quatre grans dimensions que es presenten, sintèticament, a continuació:

- 1) Requisits generals de compliment obligatori.** Fan referència a criteris relacionats amb les obligacions de l'estudiantat, com la puntualitat, el respecte per les normes de funcionament del centre, la responsabilitat, el tracte respectuós vers la comunitat educativa, etc.
- 2) L'àmbit del coneixement del centre i la participació de l'estudiantat.** Es refereix a l'actitud que manté l'estudiantat a l'hora d'integrar-se al centre, a les relacions que estableix amb el professorat i l'alumnat, i a la seva participació en el centre, entre altres coses.
- 3) L'àmbit de l'actuació dins de l'aula.** Es focalitza en les accions que duu a terme l'estudiantat a l'aula, sigui en relació amb la comunicació amb l'alumnat, sigui per mantenir un clima d'aula adequat que afavoreixi l'aprenentatge o per resoldre conflictes, per exemple.
- 4) L'àmbit del disseny i la implementació d'unitats didàctiques, projectes o unitats formatives.** Està relacionat amb les actuacions que duu a terme l'estudiantat per dissenyar i implementar activitats d'ensenyament i aprenentatge, per dissenyar recursos, per avaluar l'estudiantat, per gestionar el temps, etc.

Sempre que sigui possible, es recomana que la persona mentora comparteixi l'avaluació amb l'estudiantat, a fi que aquest estudiantat pugui identificar les competències que són susceptibles de millora i els seus punts forts.

La valoració de la mentoria del centre representa el 40 % de la qualificació final.